

Folkhälsorapport

Inklusive Centrum för äldretandvårds
årsredovisning

2025

FOLKTANDVÅRDEN
VGR

Folktandvårdens folkhälsouppdrag

Vår vision

Frisk i munnen hela livet.

Vårt uppdrag

Vårt folkhälsouppdrag innebär att vi genomför och utvecklar sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete, riktat till befolkningen - i hela Västra Götalandsregionen.

Vår position

Vi är hälsofrämjaren. Vi arbetar för en bättre och mer jämlik hälsa.

Syfte

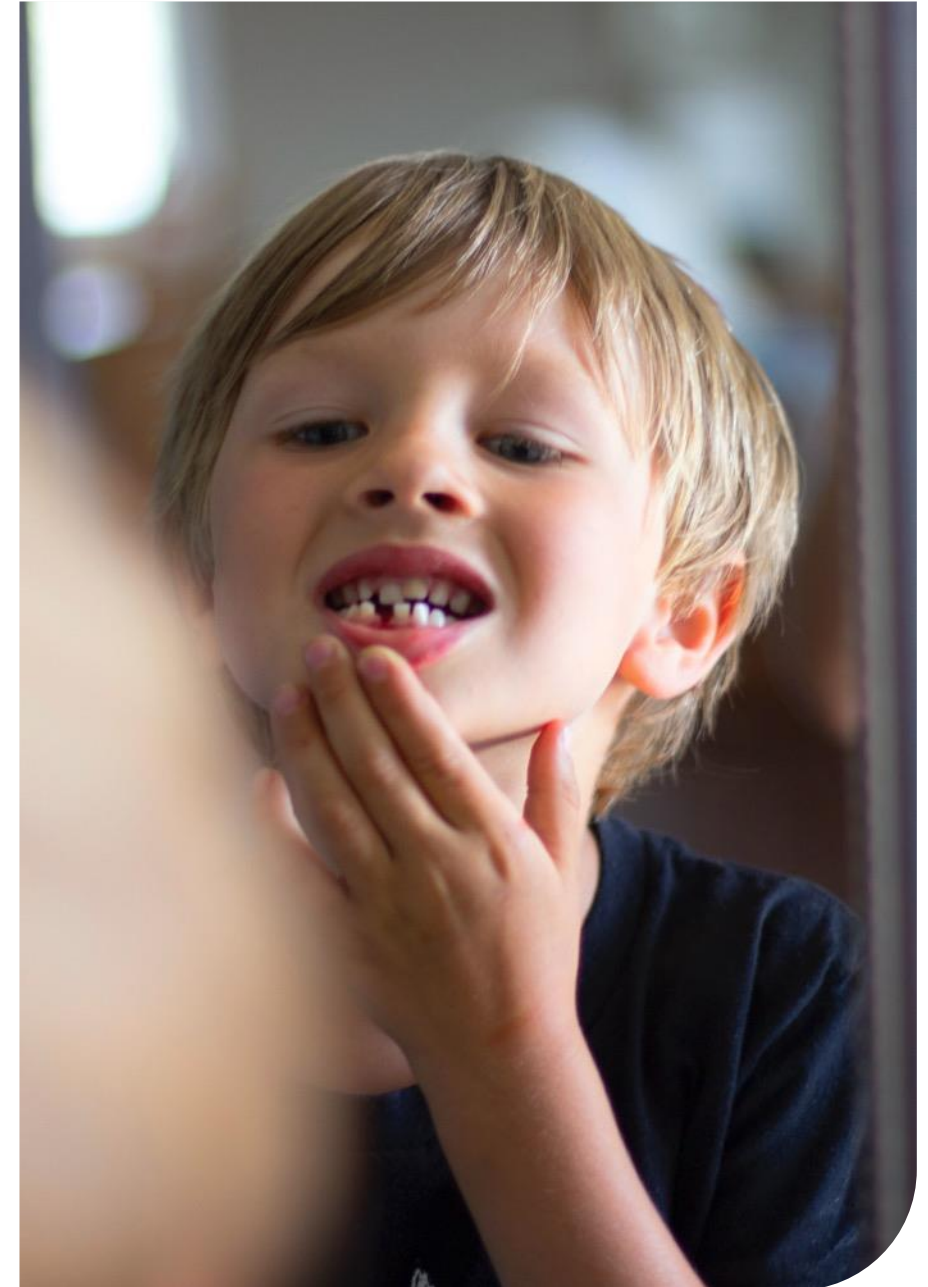
Att stärka, förbättra och minska skillnader i munhälsa.
Bidra till en ökad allmän hälsa.

Prioriterade målgrupper

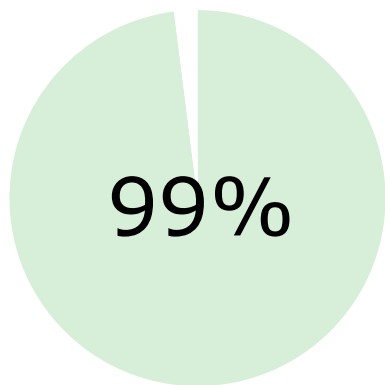
Barn, unga och äldre personer

Våra grundpelare

- Agenda 2030
- Nationella folkhälsomål
- Nationella riktlinjer för tandvård
- Barnkonventionen

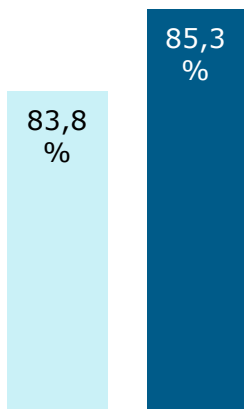

Folkhälsoinsatser 2025

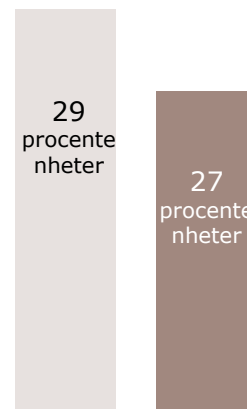
99% av alla klasser i åk 6-9 deltog i FRAMM i skolan (Fluorid Råd Arena Motivation Mat).

+1,5

Kariesfria 6-åringar ökade från **83,8%** 2024 till **85,3%** 2025.

-2

Skillnad bäst och sämst tandhälsa minskade från **29 procentenheter** 2024 till **27 procentenheter** 2025.

Frisk tandvårdsavtal
296 472

131
Föreläsningar

Centrum för äldretandvårds nätverk har haft 131 föreläsningar för sammanlagt 3 242 personer.

2025 hade **7** hälsopromotörer **2163** hälsosamtal med barn med hög risk för karies. De fanns på totalt **12** olika kliniker.

12 609
Munhälso-
bedömningar

Uppsökande verksamhet genomförde 12 609 munhälso-bedömningar på vård-omsorgsboenden, LSS-boenden och ordinärt boende.

Folkhälsoarbete på allmäntandvårdens kliniker

- Folkhälsoråd
- Seniormässor
- Familjecentraler

Vissa satsar vi mer på i folkhälsoarbetet

Barn och unga - Förebyggande tandvård är viktigt, speciellt för barn och unga, för att få goda förutsättningar för friska tänder hela livet.

Äldre personer - Vi arbetar hälsofrämjande och förebyggande, samt utvecklar metoder för äldre och för personer med stora eller särskilda behov.

**Vi förstår
utmaningen det
innebär att
vara förälder**

Vi vill finnas där för
barn och föräldrar

- Vi arbetar i nära samverkan med Barnhälsovården
- Vi har hälsopromotörer som erbjuder familjer stöttning till bra vanor
- Vi finns på många familjecentraler
- Vi finns i alla skolor och erbjuder fluoridlackning och munhälsoinformation
- Vi tar fram stöd för information om munhälsa

**Folktandvården
samverkar med
Barnhälsovården
och familjecentraler
om barns hälsa**

Visste du att...

...när Barnhälsovården gör ett hembesök då barnet är åtta månader delar de ut en tandborste och tandkräm från oss på Folktandvården. Med detta vill vi bidra med goda vanor redan från första tand.

...när Barnhälsovården håller i föräldragrupper kan Folktandvården ibland medverka, men vi finns också till om enskilda familjer behöver extra stöd.

...på många familjecentraler i Västra Götaland kan man träffa Folktandvården på öppna förskolan. Där kan man ställa frågor om sitt barns munhälsa och få stöd och råd.

Föräldrar till barn i åldern 0-6 år kan träffa en hälsopromotör hos oss

Hälsopromotörerna arbetar med:

- Motiverande samtal
- Goda levnadsvanor
- Samverkan med andra aktörer

Hälsopromotörer har arbetat på Folktandvården sedan 2021.

På klinikerna erbjuds hälsosamtal som en del av behandlingen när ett barn har hög risk att få, eller redan har fått, karies.

En annan viktig del i uppdraget är att samverka med organisationer som möter barn och föräldrar, till exempel familjecentral, öppen förskola, förskola och barnhälsovård.

Hälsopromotörerna har under 2025 träffat **913 personer** från samverkansparter och haft **2 163 hälsosamtal** med vårdnadshavare.

Hälsopromotörerna
utgår från en helhetsyn
på hälsa och ger stöd
till föräldrarna att kunna
ta ansvar och ta kontroll
för sina barns hälsa.

Det har genomförts två vetenskapliga utvärderingar inom ramen för hälsopromotörer i tandvården:

- Föräldrars upplevelse av besöken
- En hälsoekonomisk utvärdering av insatsen

A woman with dark hair, wearing a black top and a long necklace, is laughing heartily. She is holding a young child upside down by the arms. The child is also laughing and wearing a denim jacket and jeans. They are in a parking garage with a car visible in the background.

*Mötet handlade om bara min dotter
- men det påverkade hela familjen.*

*Citat från en förälder som träffat en hälsopromotör,
preliminära resultat från en studie av doktorand Sara
Björns mfl.*

*Det var lite nervöst, alltså. Jag kände mig,
men det kändes bra samtidigt som jag kände
att oj nu kommer hon säkert döma mig att
komma med kritik, men det gjorde hon inte.
Hon var jätteunderbar...*

*Citat från en förälder som träffat en hälsopromotör,
preliminära resultat från en studie av doktorand Sara Björns
mfl.*

Folktandvården arbetar förebyggande och hälsofrämjande i skolan

Visste du att...

...vi finns i alla regionens skolor från årskurs 6-9.

...i delar av regionen besöker vi skolorna redan från förskoleklass.

...i skolan erbjuder vi fluoridlackningar och ger goda råd om munhälsa.

...Folktandvårdens arbete i skolan kallas FRAMM och står för Fluorid, Råd, Arena, Motivation och Mat.

...FRAMM är utvärderat i en avhandling från 2016 vid Göteborgs universitet.

A photograph of three young people sitting outdoors and laughing together. The person in the center is a Black male with short hair, wearing a black jacket. To his left is a white male with long, wavy hair, also in a black jacket. To his right is an Asian male with glasses and a blue jacket. They are all smiling broadly. A blue circular graphic is overlaid on the left side of the image, containing white text.

Vi nådde våra mål!

Täckningsgraden landade på:

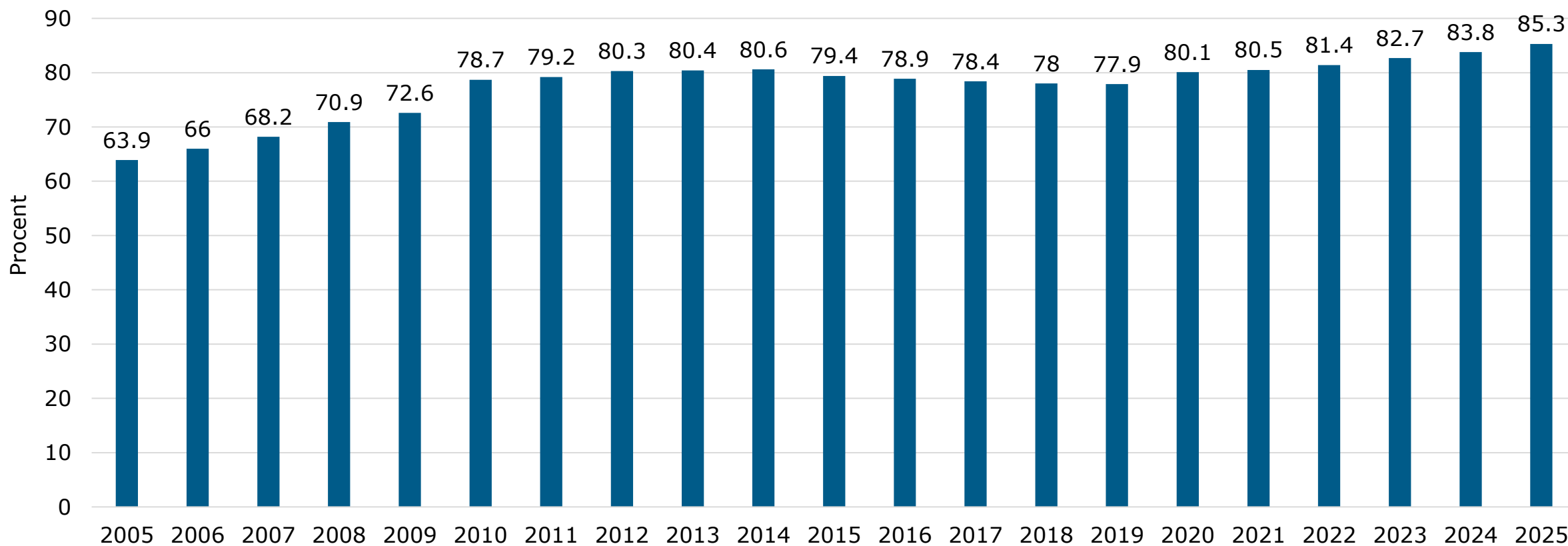
99% för
FRAMM i skolan

95% för
FRAMM i anpassad
grundskola

Vi följer kariesutvecklingen hos 6-åringar

Andelen kariesfria 6-åringar har fortsatt att öka, från 83,8% 2024 till 85,3% 2025.

Andel (%) kariesfria 6-åringar 2005-2025

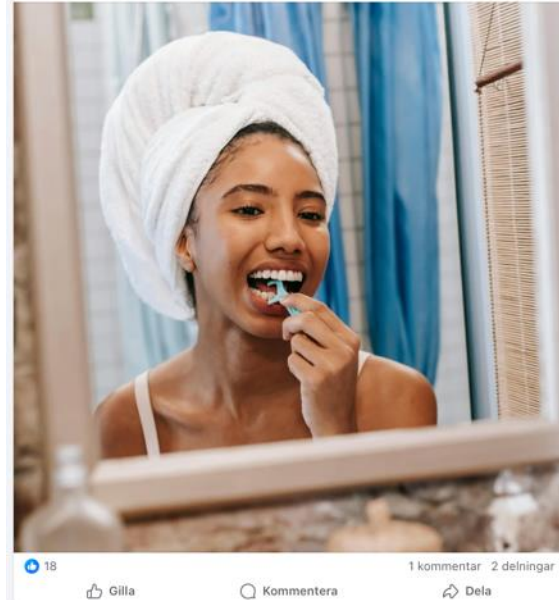
Frisktandvård®

Frisktandvård är vårt erbjudande till alla över 20 år. Frisktandvård skapar en mängd fördelar för patienten. Det fungerar som en prenumeration på en god munhälsa, där vi kan erbjuda en enkel, trygg och prismässigt fördelaktig lösning för att hålla sig frisk i munnen hela livet.

- **Antal frisktandvårdsavtal 2025:** 296 472
- **Ökning sedan 2024:** 36 321 avtal
- **Vårt mål 2025:** 285 000 avtal
- **Vårt mål 2030:** öka andelen patienter med Frisktandvård från 34 procent till 41 procent av alla våra patienter.

Kunskapsdelning

Unik möjlighet att upptäcka våldsutsatthet

Folktandvården

- träffar de flesta invånare, ofta under lång tid.
- träffar nästan alla barn 3-19 år och har en unik möjlighet att upptäcka barn som far illa.
- är en viktig del av barnets skyddsnät under många år.
- har möjlighet att erbjuda stöd till våldsutsatta barn och vuxna.
- kan medverka till tidig upptäckt, behandling och dokumentation av skador och har möjlighet att se förändringar över tid.

Våld i nära relationer är ett stort folkhälsoproblem och vi vet att:

- vart 10:e barn lever med våld i familjen.
- 46% av kvinnorna i åldern 18-64 år har utsatts för våld av en man någon gång efter sin 15-årsdag.
- 13-26% av äldre personer uppger att de blivit utsatta för någon typ av våld efter de fyllt 65 år.

Barn som far illa eller riskerar att fara illa

Genom samverkan kan vi bidra till att tidigare upptäcka barn i riskzon.

- Vi träffar 95% av alla barn i Västra Götaland och har en unik möjlighet, och skyldighet, att arbeta för barnens bästa.
- Viktigt att uppmärksamma barn som inte kommer på sina besök.

Barn har rätt till:

- Goda och trygga uppväxtvillkor
- Bästa möjliga hälsa samt tillgång till hälso- och sjukvård (Barnkonventionen, artikel 24)

Det är straffbart att utsätta ett barn för att bevittna våld mot en närstående (Barnfridsbrott, Brottsbalken 4 kap. 3§)

Ej avhörda barn – EAB

Om ett barn uteblir från erbjuden undersökningstid eller behandling finns det en risk att barnet inte får den vård den skulle behöva, vilket kan leda till ohälsa hos barnet. För att säkerställa att alla barn i Västra Götaland får den tandvård de har rätt till samt att fånga upp de barn som riskerar att fara illa arbetar vi med rutinen "Ej avhörda barn", EAB.

Syfte:

- Fler barn får vård
- Bra bemötande vid kallelser
- Patientsäker och effektiv vård
- Förstå varför barn uteblir
- Upptäcka barn som far illa

2025 i siffror

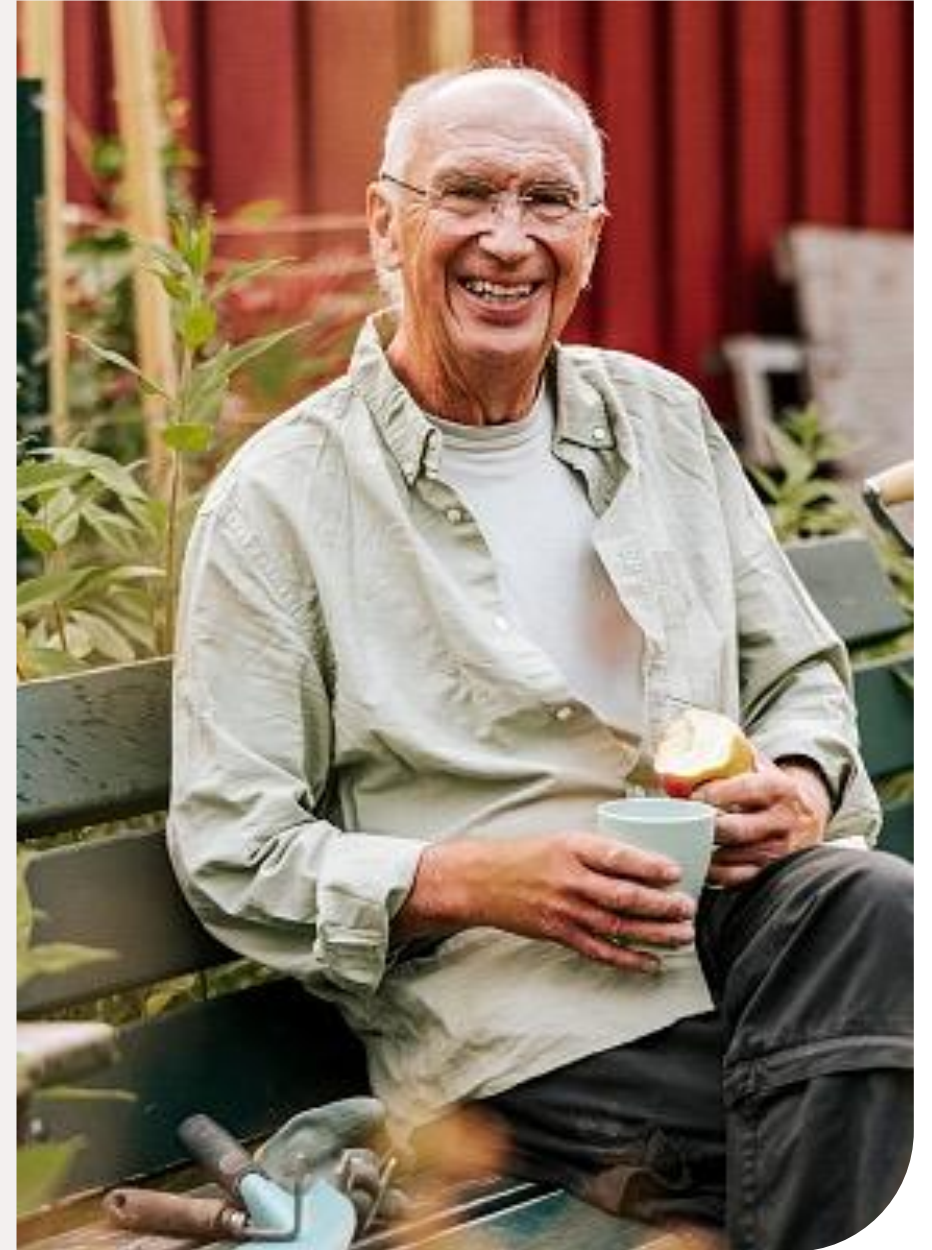
- Antal nya ärenden: 4612
- Andel som kommer in på undersökning/behandling: 52 %
- Andel orosanmälningar: 22 %
- Andel övrigt: 26 %

A close-up photograph of two elderly women with short, white hair and glasses. The woman on the right is smiling broadly, showing her teeth, while the woman on the left has a more neutral expression. They are outdoors, with a blurred green background of foliage. The woman on the right is wearing a light blue jacket and a necklace with a circular pendant. The woman on the left is wearing a dark top. The text is overlaid in the bottom left corner.

**Att bli äldre kan innebära
både nya möjligheter, men
också nya utmaningar**

Centrum för äldretandvård - CÄT

- Ett regionalt kompetenscentrum inom Folktandvården Västra Götaland
- Uppdrag att samla, utveckla och sprida kunskap om äldres munhälsa
- CÄT är ett stöd till offentlig och privat tandvård samt hälso- och sjukvård och omsorg

Tycker att det är jätteroligt att vara med i CÄT, och vara ute och föreläsa. Så fantastisk att få jobba med detta! Känns att vi gör nytta! Får mycket god respons tillbaka!

Medarbetare i CÄT:s nätverk

Seniorer – föreläsningar och nyhetsbrev

CÄT:s nätverk har under 2025 träffat 3242 personer på föreläsningar och 10 420 personer på mässor.

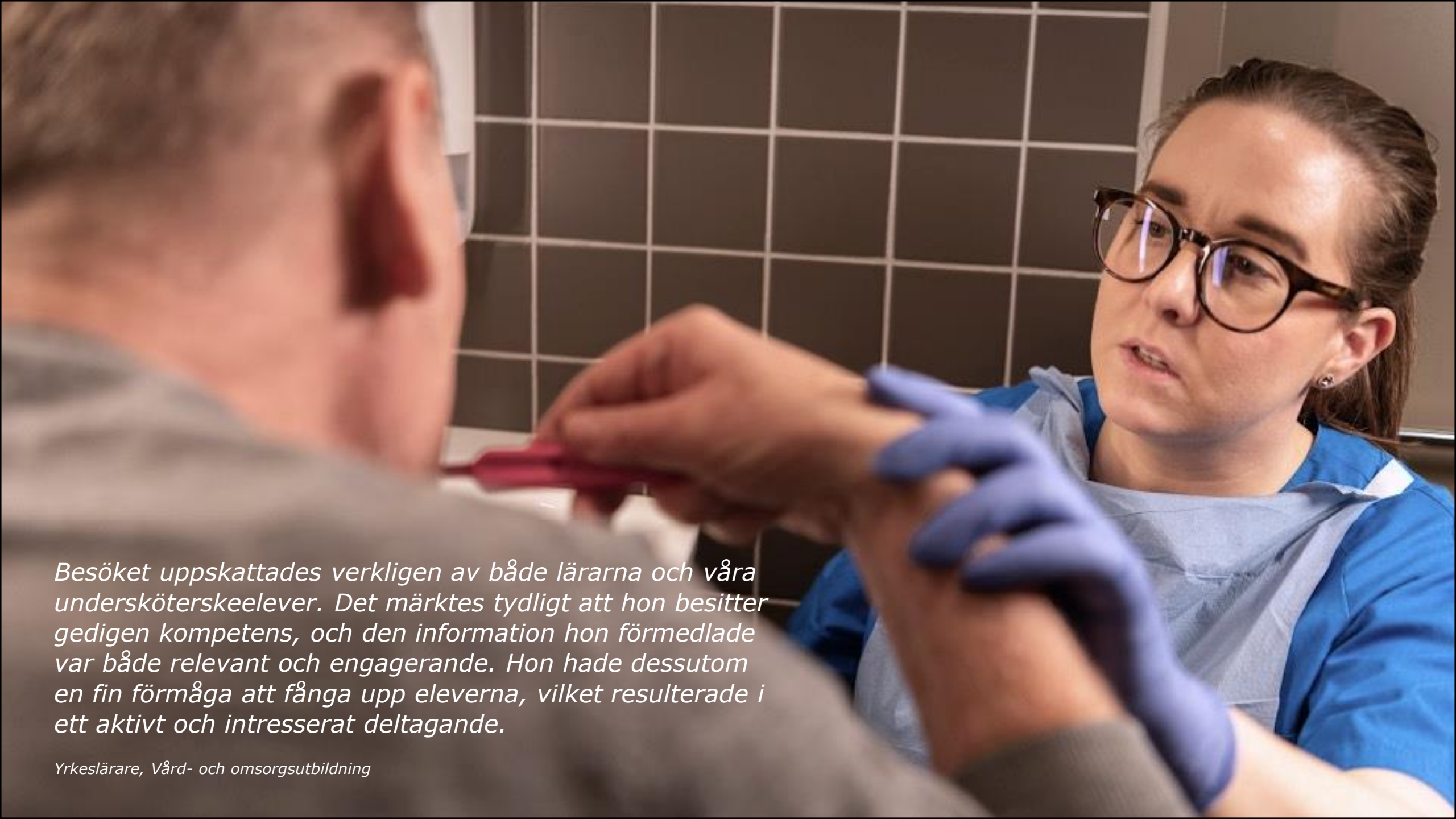
CÄT:s nyhetsbrev har under 2025 handlat om:

- Saliv och åldrande
- Bakterieflorea i munnen
- Tandvårdsrädsla hos äldre
- Ekonomi och tandvård för äldre

Kommunal vård och omsorg – utbildning och arbetssätt

- Projekt med utbildning i munhälsa och munvård på 9 undersköterskeutbildningar i Uddevalla och Trollhättan.
- Samverkar sedan 2022 med demensteam i Göteborgs stad för att öka kunskapen om munhälsa, munvård, ekonomiska tandvårdsstöd samt tandvårdens roll för personer med kognitiv sjukdom och deras anhöriga.
- Samverkar sedan 2023 kring munvård i palliativt skede med hemsjukvården i stadsområde Centrum i Göteborg. Detta är nu en del i ett pågående forskningsprojekt.

CÄT har under 2025 arbetat med att ta fram material till Folktandvårdens hemsida som riktar sig till kommuner och föreslår arbetssätt som passar inom vård och omsorgsarbete.

Besöket uppskattades verkligen av både lärarna och våra undersköterskeelever. Det märktes tydligt att hon besitter gedigen kompetens, och den information hon förmedlade var både relevant och engagerande. Hon hade dessutom en fin förmåga att fånga upp eleverna, vilket resulterade i ett aktivt och intresserat deltagande.

Tandvårdspersonal – utbildning och arbetssätt

- Medverkar på nätverksträffar inom introduktionsprogrammen för nyanställda.
- Medverkar på grundutbildningarna för tandvårdspersonal.
- Arbetar med att ta fram en grundläggande utbildning inom äldretandvård för allmäntandvårdskliniker.

Digitalt seminarium
årligen i samverkan
med privata vårdgivare
kring aktuella ämnen
inom geriatrik och
äldretandvård.

Under 2025 har en ny rutin för Ej avhörda äldre (EAÄ) tagits fram och prövats på 6 kliniker.

CÄT har tre referensgrupper som vardera möts 2–4 gånger per år.

CÄT är intresserade av vad vi tycker och tänker och vad vi har för funderingar. Jag känner verkligen att våra synpunkter och våra frågor tas emot med stort allvar och vi diskuterar dem

Medlem i referensgrupp för seniorer

Samverkan med en kommun för att utveckla rutin kring munvårdskort och patientsäkra kommunikationsvägar.

Samverkan

Förlängt samverkansprojekt mellan Folktandvården, Närhälsan och hemsjukvården på Styrso för att förbättra omhändertagandet av personer som har fått en demensdiagnos.

Jag har fått en känsla av att VC har mer koll på att patienter har rätt till N/F-tandvård. För andra sjukdomstillstånd också”

”Flera läkare kommer över för stöd kring muntorrhet på sina patienter

Citat från Folktandvården Styrso

Tandhygienist i kommun – TAIK

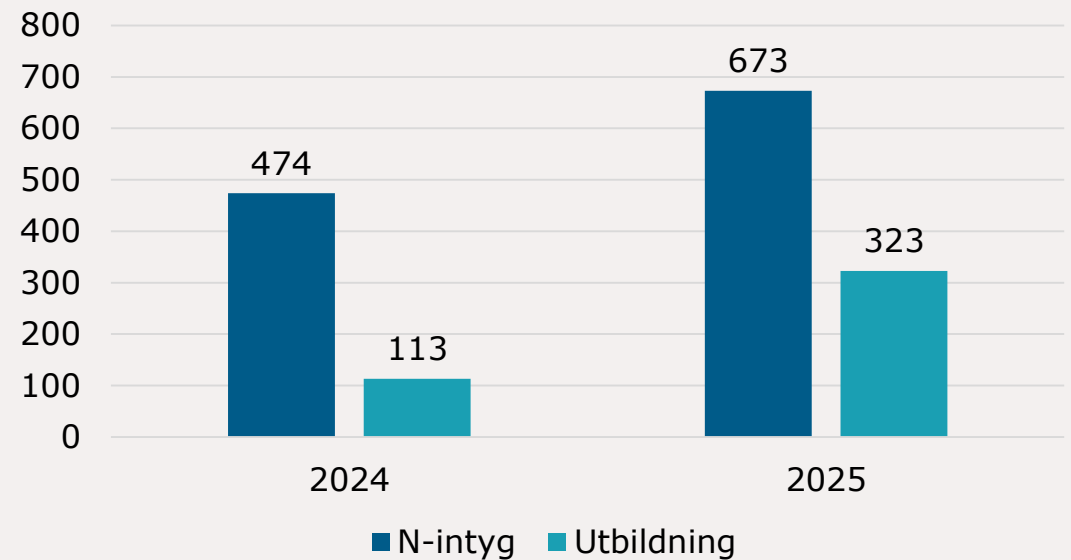
- 50% tandhygienist i kommun.
- Integrerad del i kommunens vård- och omsorgsverksamhet med FTV kompetens i ryggen.
- Uppdrag att samverka, utbilda och att vara sakkunnig i munhälsofrågor inom kommunen.
- TAIK finns i Trollhättan, Härryda och Partille.

TAIK Härryda 2025

- När TAIK började i Härryda 2022 bedömde kommunen att de utfärdade för få N-intyg. Sedan dess har man kartlagt processen kring N-intyg och ändrat arbetsgången.
- TAIK har även jobbat med utbildning till omsorgspersonal.

Ökning av N-intyg till äldre och utbildning till omsorgspersonal i Härryda

Uppsökande tandvård för personer med N-tandvård och stöd till omsorgspersonal och närstående

- Kostnadsfri munhälsobedömning en gång om året.
- Erbjudande om fortbildning i munhälsa och munvård till alla omsorgsenheter.

Vi har hållit i munvårdsutbildning för 3937 stycken personal inom vård- och omsorg.

**2025 gjordes
12 609 stycken
munhälsobedömningar**

Visste du att...

... den som har intyg om nödvändig tandvård ska erbjudas en kostnadsfri munhälsobedömning?

... att vi kommer till dig, oavsett om du bor på vård- och omsorgsboende eller gruppboende eller i ditt eget hem.

... i bedömningen ingår en enklare kontroll av munhåla, tänder och tandersättningar. Råden skrivs sedan ner på ett munvårdskort.

... munhälsobedömningen utförs av våra tandhygienister eller tandläkare och sker en gång per år.

... bedömningen är kostnadsfri och **individuellt anpassad**. Tyngdpunkten ligger i att ge **dig, dina närstående eller din omsorgspersonal tips och råd** hur de på bästa sätt kan hjälpa dig med den dagliga munvården. **Saknar du tandvårdskontakt** så är du välkommen att besöka någon av Folktandvårdens ca 100 allmäntandvårdskliniker i regionen.

Forskning inom CÄT

Pågående forskningsprojekt och studier under året:

- Planering av munhälsovård. En konceptuell modell baserad på samverkan och personcentrerad vård*
- Munhälsa och munvård vid omvårdnad på särskilt boende**
- Oral hälsa och munvård hos äldre personer beroende av vård och omsorg
- Odontologiskt behandlingsbehov hos patienter som vårdas inom palliativ hemsjukvård
- GAPA - ett forsknings- och innovationsprojekt

*

**

Två CÄT-medarbetare
disputerade under 2025

Vetenskapliga artiklar, CÄT

2 publicerade artiklar – 1 accepterad artikel – 7 submitterade artiklar (varav 2 i preprint)

Rapporter vid vetenskapliga konferenser

IADR Barcelona. Oral presentation . Tandhygienistdagarna Malmö 2025. Oral presentation + poster.

Folkhälsorapporten är sammanställd av medarbetare på Hälsoodontologiska avdelningen, Folktandvården Västra Götaland.

Kontakt

Eva-Karin Bergström
Avdelningschef
eva-karin.bergstrom@vgregion.se

Läs mer:

[Agenda 2030](#)

[Nationella folkhälsomål](#)

[Barnkonventionen](#)

[Nationella riktlinjer för tandvård](#)

[Avhandling från Högskolan Väst om äldre personer](#)

[Avhandling som utvärderat FRAMM](#)

[Avhandling från Göteborgs universitet om äldre personer](#)

FOLKTANDVÅRDEN
VGR